

Foto: Kris Thielemans

Welke dossiers kwamen/bleven op tafel in 2010?

JAAROVERZICHT

■ Peter Bruggen, Beroepswerking

De eerste weken van het jaar overlopen we traditioneel de thema's die het afgelopen jaar aan bod kwamen. Dertien dossiers geven je een beeld van een jaar syndicale werking van de Boerenbond. Deze opsomming heeft wel niet de bedoeling om volledig te zijn. We hebben ons beperkt tot dossiers die de hele Vlaamse land- en tuinbouwsector aanbelangen; daarnaast zijn er nog heel wat provinciale, regionale en plaatselijke dossiers.

Wanneer we al deze dossiers bekijken, worden er wel enkele trends zichtbaar. Wat het eerst opvalt, is dat het jaar 2010 overheerst werd door het sleutelen aan een nieuw Mestactieplan. Op het vlak van ruimtelijke ordening bleef een vlottere afwerking van de afbakening van de 750.000 ha agrarisch gebied actueel. De economische crisis was ook nog in 2010 voelbaar, vooral dan in de varkenssector. De Boerenbond probeerde ook vooruit te kijken. Met het ketenoverleg en de daaruit voortvloeiende gedragscode kunnen we een buffer opwerpen tegen hevige prijschommelingen. Er werd ook hard gewerkt om bij de politici en opiniemakers, maar ook bij de man in de straat erkenning te krijgen voor de Boerenbondvisie over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

De Boerenbond heeft geprobeerd om door overleg, door voorstellen te formuleren en acties te ondernemen onze land- en tuinbouwers waar mogelijk te ondersteunen. De overheid volgde onze voorstellen niet steeds en wanneer dit wel gebeurde, dan nog losten we hiermee niet altijd alles op. Maar we konden wel een handje helpen.

We stellen ook vast dat syndicale belangenverdediging zich nog zelden op straat afspeelt – al zijn die keren zeker niet onbelangrijk. Uiteindelijk zijn we het afgelopen jaar 'slechts' eenmaal naar Brussel getrokken om op straat onze eisen kracht bij te zetten. De varkenshoudsters trokken met deze actie aan de alarmbel. Het verdedigen van de belangen van onze leden loopt vandaag via verschillende wegen: van tussenkomsten in de politieke besluitvorming aan de hand van gefundeerd studiewerk, over invloed op de publieke opinie, tot een goede verstandhouding met andere belangengroepen. Politieke invloed hangt af van de getalsterkte van een organisatie. Daarom zal het vandaag en morgen nog belangrijker zijn dan gisteren dat we een grote, hechte groep vormen.

Ten slotte nog dit: doorheen heel 2010 dook telkens weer één dossier op, met name het weer. De ene keer was het te nat, dan weer te droog en een volgende keer werden we geconfronteerd met overstromingen, om ten slotte het jaar te eindigen zoals we het begonnen waren: met sneeuw.

Syndicale werking
Boerenbond
2010

Syndicale werking Boerenbond 2010

1 Crisis

Melkveehouderij

Op een druk bijgewoonde persconferentie begin januari, maakten de landbouworganisaties en de distributiesector de balans op van het Fedismelkakkkoord dat ze begin juli 2009 in volle melkcrisis ondertekenden. Zes maanden lang hadden de leden van Fedis op de ingekochte consumptiemelk een toeslag van 14 eurocent betaald, wat voor de melkveehouder uiteindelijk resulteerde in een toeslag van 1,82 eurocent per liter melk die hij produceerde. Dankzij de Fedissteun kon een gemiddeld melkveebedrijf rekenen op 3000 euro extra. Boerenbondvoorzitter Vanthemsche noemde het akkoord terecht uniek, aangezien het een onmiddellijke impact had op het inkomen van de melkveehouders. Dankzij dit melkakkkoord kwam er bovendien voor meerdere sectoren heel wat in beweging, in de hele productieketen.

Overbruggingskredieten

Eind 2009 en begin 2010 ijverde de Boerenbond hard voor het openstellen van een zeer toegankelijk systeem van overbruggingskredieten, om de liquiditeitspositie van onze bedrijven te versterken. De Boerenbond slaagde grotendeels in zijn opzet. De nieuwe regelgeving die minister Kris Peeters uitwerkte, werd ruimer en soepeler opgevat dan de vorige. Op een maximumbedrag van 90.000 euro krijgen alle land- en tuinbouwers 3% rentesubsidie en er is 80% waarborg voor wie minder dan 15 jaar geleden startte. Je krijgt de steun gedurende 3 jaar, met de mogelijkheid om dit krediet over 5 jaar terug te betalen. Je moet wel een saldodaling van 15% kunnen voorleggen.

Indien een overbruggingskrediet een duurzame hulp kon zijn voor je bedrijf, was deze steun zeker een extra duwtje in de rug. Het was niet de eerste keer dat er op overbruggingskredieten VLIF-steun gegeven werd, maar in vergelijking met de vorige toepassingen was deze regelgeving breder en soepeler.

In maart stelden we vast dat er nogal wat vooroordelen de ronde deden. Het gerucht ging dat wie zo'n overbruggingskrediet vroeg, uitgesloten zou worden van VLIF-steun voor drie jaar. Dat is niet juist, want in de onderhandeling had de Boerenbond dat uit de voorwaarden gehaald. De banken zouden bedrijven die een overbruggingskrediet aanvroegen op een 'zwarte lijst' zetten. Ook dat waren valse geruchten.

Een overbruggingskrediet is geen wondermiddel. Het is wel een goed instrument om een moeilijke periode te overbruggen en het is in elk geval beter dan kaskredieten of leveranciersschulden te doen oplopen.

Bedrijfsadviesysteem

Begin maart werd er plots een ministerieel besluit gepubliceerd, waarover zelfs geen advies werd gevraagd aan de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV). Het bouwde de financiële ondersteuning van het Bedrijfsadviesysteem (BAS) sterk af (-50%) en voerde een kredietbudget in. Het gevolg van deze zuivere besparingsmaatregel is dat de toelage niet meer in verhouding staat tot de totale kost van het systeem aan de boer. De Boerenbond vond dit niet aanvaardbaar, zeker in een periode van zware crisis voor de hele sector.

Dankzij het melkakkkoord met Fedis kwam er voor meerdere sectoren heel wat in beweging, in de hele productieketen.

Varkenshouderij

In het Beheerscomité van Europa op 20 januari bleek het economisch niet goed te gaan in de Europese varkenshouderij, maar ook weer niet slecht genoeg om exportrestituties te kunnen afdwingen. De sector balanceerde toen al bijna een jaar in een situatie waarbij enkele lidstaten – wellicht tegen de visie van hun eigen boeren in – tegenstander bleven van marktondersteunende maatregelen en restituties afhiielden. In februari boog onze sectorvakgroep zich over deze problematiek. Dat was de eerste keer in 2010, maar zeker niet de laatste keer.

In het najaar deed zich de varkenscrisis nog meer gevoelen. Eind september nam voorzitter Vanthemsche deel aan een overleg rond de problemen in de varkenshouderij, dat Kris Peeters georganiseerd had. Ter gelegenheid van dat overleg deed de Boerenbond een duidelijk voorstel, waarin iedereen zijn verantwoordelijkheid moest opnemen. Op Europees niveau vroegen we een 'high level' groep die de Europese varkensketen doorlichtte en daaruit de nodige conclusies zou trekken. Aan de federale en Vlaamse overheid vroeg de Boerenbond alle instrumenten in te zetten om bedrijven in moeilijkheden te helpen. Het prijzenobservatorium van de FOD Economie moest besluiten trekken uit een gedetailleerde analyse van de marktwerking. De Vlaamse overheid moest haar inspanningen rond transparante marktinformatie verder doorduwen. Tot slot moest er een strategische denkoefening komen over de toestand van onze varkenshouderij. Onze varkenssector verkeerde in nood, een ingrijpende analyse drong zich op. Eind september besliste de regering-Leterme om de crisispremie voor zelfstandigen te verlengen tot 31 december.

De Boerenbond nodigde alle varkenshouders uit op een crisisvergadering in hun provincie. Ze konden er – samen met voorzitter Vanthemsche en ondervoorzitter Peter Broeckx – nadenken over de toekomst van hun sector. Het werden confronterende vergaderingen. Elke provincie was anders. We hebben alle opmerkingen gebundeld en besproken in de sectorvakgroep Varkens. Intussen legde voorzitter Vanthemsche, midden oktober, al een afspraak vast met federaal premier Yves Leterme en met federaal minister van Landbouw Sabine Laruelle. Hij nodigde zijn collega's van het Agrofront (ABS en FWA) mee uit, om samen de problemen in de varkenshouderij aan te kaarten en maatregelen voor te stellen. Op sectorniveau sprak de Boerenbond COPA én het ketenoverleg aan.

Zelfstandigen die vonden dat ze het slachtoffer waren van de economische crisis konden al op 1 januari 2010 bij hun socialeverzekeringsfonds schriftelijk kwijtschelding aanvragen van verhogingen voor drie kwartalen. In het najaar werd de termijn voor het aanvragen van deze kwijtschelding verlengd tot 30 november.

In volle crisis werd de varkenssector nog geconfronteerd met tegenstrijdige berichten over het al dan niet aanbieden van varkens die niet gecasteerd maar gevaccineerd waren. Alle Belgische vleesbedrijven die varkensvlees aan VION Duitsland leverden, moesten vóór 9 november schriftelijk bevestigen dat ze geen vlees van gevaccineerde varkens aanboden. De Belgische supermarktketens Colruyt en Okay, daarentegen, gaven al eerder aan dat ze enkel nog vlees aanboden van gevaccineerde varkens. De varkenshouders die aan Colruyt en Okay leveren, werden verplicht om op korte termijn om te schakelen. De Boerenbond reageerde ontzet, want zo waren de varkenshouders de speelbal van de afzetmarkt. De Boerenbond werkt actief mee aan de zoektocht naar een alternatief voor de onverdoofde castratie. Het gebruik van een vaccin tegen berengeur is één van de oplossingen. Onze varkenshouders zijn bereid hiervoor inspanningen te leveren, maar ze wensen wel garanties van de afzetmarkt en een vergoeding voor de eventuele meerkost. Op 11 november verzamelden alle Duitse belangenorganisaties in Berlijn rond de problematiek van biggencastratie en ook de Boerenbond was hierbij aanwezig.

Midden november had voorzitter Vanthemsche opnieuw met eerste minister Yves Leterme en federaal minister van Landbouw Sabine Laruelle een onderhoud over de moeilijke situatie in de varkenshouderij. Ondanks de handicap van de 'lopende zaken' bleek de premier bereid om een aantal maatregelen te overwegen, op het vlak van fiscaliteit, van het sociale statuut van de zelfstandigen en van het Sanitair Fonds.

Eind november was er in Den Bosch een overleg tussen onze sectorvakgroep en de Nederlandse vakgroep Varkens van LTO. Het was ook daar duidelijk dat er sinds half 2007 geen echt goede periode meer was geweest die de tussentijdse zware verliezen kon goedmaken. De crisis was identiek aan de slechte situatie in november-december 2007. Alleen waren toen de voerprijzen nog iets hoger, maar ook de varkensprijzen. Voor de sector waren er dringend maatregelen op korte termijn en een structurele aanpak op lange termijn nodig. Naast restituties moet de EU nog andere instrumenten in handen nemen om de crisis te beperken. Een van de problemen is de afhankelijk-

We nodigden alle varkenshouders uit op een crisisvergadering in hun provincie.

heid van eiwitten uit derde landen. Die afhankelijkheid kan ingeperkt worden door meer eiwithoudende gewassen te stimuleren in Europa. Europa moet ook financiële ondersteuning geven om de graanvoorraden op een hoger peil te brengen. Dit is nodig om de speculatie op grondstoffen te verminderen en zware prijsdruk uit te sluiten. Beide maatregelen zijn ook goed voor de akkerbouwers. Voor de Belgische varkenshouders was het onaanvaardbaar dat niet-grondgebonden sectoren geen EU-inkomenssteun krijgen. Ook deze sectoren moeten immers voldoen aan hogere EU-productienormen inzake milieu- en dierenwelzijn.

Op 3 december was er een actiedag in het kader van de crisis die de varkenshouders nu al een geruime tijd ondergingen. De varkenshoudsters en de vrouwen van de varkenshouders voerden actie in Brussel met als devies 'Bange bezorgde boerinnen'. Ze trokken van het Centraal Station naar het Vlaams Parlement. In de voormiddag was er een internationale reflectiedag, onder leiding van minister-president Kris Peeters. Op deze studiedag kwamen vertegenwoordigers van twintig Europese lidstaten aan bod, een vertegenwoordiger van onze Europese koepelorganisatie COPA en iemand van de OESO (de Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling). Boerenbondvoorzitter Piet Vanthemsche duidde de Belgische situatie namens de Boerenbond, het ABS, VEVA en FWA en drong aan op de oprichting van een Europese 'high level' groep, naar het voorbeeld van wat de Commissie vorig jaar deed voor de melkveehouderij. "Ook de varkenshouderij heeft recht op specifieke beleidsinstrumenten op Europees niveau en op een goed functionerende marktwerking", aldus onze voorzitter. Ter gelegenheid van deze denkdag kondigde Kris Peeters aan dat enkele crisismaatregelen die normaal eind dit jaar alliepen, specifiek voor de varkenssector verlengd zouden worden. Het ging daarbij vooral om overbruggingskredieten en versnelde uitbetaling van VLIF-steun. Midden december liet Vlaams landbouwminister Kris Peeters weten dat hij erin geslaagd was om de Europese Commissie over de brug te krijgen voor de medewerking aan een Europese 'high level' groep over de toekomst van de varkenssector.

De laatste dagen van het jaar bereikte ons het slechte nieuws dat de varkensprijzen in Duitsland zakten met 13 cent. De slepende crisis in onze varkenssector is een reden tot grote bezorgdheid. Tot onze eigen frustratie moeten we stellen dat ook de Boerenbond de markt niet kan maken. Maar dat mag ons niet beletten om te handelen waar we wel iets kunnen doen. Zo riep voorzitter Vanthemsche dringend een vergadering van het Ketenoverleg bijeen.

Landbouwconjunctuurbarometer

In november maakte minister-president Kris Peeters de resultaten bekend van de zesmaandelijks conjunctuurbarometer in de land- en tuinbouw. Ze toonden aan dat het vertrouwen van de bedrijfsleiders in de land- en tuinbouwsector na de crisis van 2008 opnieuw hersteld was. Enkel in de varkenssector hield de crisis aan.

Bij de landbouwsectoren waren de akkerbouwers en de melk- en vleesveehouders positief gestemd. Zij waren vooral tevreden met de sterk verbeterde prijzen voor hun producten. De tuinbouwsectoren waren minder positief. Voor de telers van vollegrondsgroenten en sierteeltgewassen bleef de conjunctuurindex onder het nulpunt hangen. Zij verwachtten lage prijzen voor hun producten en stijgende prijzen voor hun productiemiddelen. Bij de telers van hard fruit en bij de serretuinbouwers steeg de conjunctuurindex tot boven het nulpunt. De fruittelers schatten de economische situatie van hun bedrijf als goed in, de economische evolutie in de laatste maanden stemde hen gunstig. De groente- en fruitsector onder glas was tevreden over de situatie van de bedrijven, maar was voorzichtig over de toekomst. De stijgende energieprijzen baarden zorgen.

2 Mestactieplan van maand tot maand

Maart

In 2010 moest de Vlaamse overheid met de Europese Commissie onderhandelen over een nieuw actieprogramma voor het uitvoeren van de Nitraatrichtlijn tussen 2011 en 2014. Op 19 maart werden de landbouworganisaties uitgenodigd op het kabinet van minister Joke Schauvliege om de stand van zaken van de onderhandeling te vernemen. Tot onze niet geringe verbazing was de onderhandeling al een stuk gevorderd, zonder dat de organisaties er echt bij betrokken waren. Bovendien verliepen de onderhandelingen met Europa bijzonder moeizaam. Volgens de Europese Commissie verbeterde de waterkwaliteit niet snel genoeg en moest het actieprogramma opnieuw strenger worden. De Boerenbond ging niet akkoord met deze zienswijze: de landbouwsector heeft de voorbije jaren grote inspanningen gedaan en ook zeer tastbare vooruitgang geboekt. Deze inspanning zomaar afdoen als 'niet goed genoeg' vond hij niet fair, want de sector heeft een gezamenlijk afgesproken programma uitgevoerd. Op het overleg vroeg de minister aan de landbouw om mee 'creatieve oplossingen' te bedenken.

De Boerenbond belegde onmiddellijk een extra vergadering van het Hoofdbestuur. De dag nadien werd de situatie besproken op een gezamenlijke vergadering van de sector- en centrale vakgroepen. Nadien werd ook de Bondsraad geraadpleegd. Ondertussen schreef Voorzitter Vanthemsche een brief naar minister Peeters en minister Schauvliege om onze grote bezorgdheid over dit dossier naar voren te brengen.

April

In april liepen de interne discussies rond het aangekondigde Mestactieplan 2011-2014 volop. De voorzitter had een bilateraal overleg met het kabinet Schauvliege, de intervakgroepenwerkgroep vergaderde geregeld en onze specialisten en vakgroepsecretarissen onderzochten mogelijke denksporen. Aan minister Schauvliege werd gevraagd om voor elke voorgestelde maatregel een economische en administratieve impactanalyse te maken. We moesten immers vermijden dat nieuwe maatregelen de administratieve lasten op onze bedrijven zouden verhogen en we moesten de economische draagkracht van onze dierlijke productiesector in het oog houden.

In april liepen de interne discussies rond het aangekondigde Mestactieplan 2011-2014 volop.

Mei

In mei werd in het Hoofdbestuur een stand van zaken opgemaakt. Wat de behoefte aan stikstof en de bemestingsnormen betreft, verliep de discussie redelijk goed. Er lag heel wat studiemateriaal op tafel. De behoefte van de gewassen en de omrekening naar de bemestingsnorm waren vrij transparant. De fosfaatproblematiek lag veel moeilijker, want de meetgegevens waren vrij schaars. Daarom vroeg de Boerenbond eerst duidelijkheid over het antwoord van de EU-Commissie op het initiële Vlaamse voorstel, om te werken op basis van bewezen fosfaatverzadigde gronden. De Boerenbond ging ervan uit dat Vlaanderen hier niet wilde vooroplopen op de rest van Europa en voldoende tijd zou nemen om de fosfaatproblematiek – die hoe dan ook een langetermijnproblematiek is – geleidelijk aan te pakken, in lijn met de andere EU-landen.

De discussie over het nitraatresidu verliep heel moeilijk. De Boerenbond is van mening dat de nitraatresidumeting een instrument is om vooruitgang te boeken in het streven naar een betere kwaliteit van het oppervlaktewater. Sommigen binnen de administratie zagen het nitraatresidu echter als een absolute norm, een doel op zich. Ten slotte bracht de Boerenbond de evolutie van de kwaliteit van het oppervlaktewater in de risicogebieden in kaart. Deze gebieden werden vier jaar geleden afgebakend. Als je de oefening vandaag overdoet, dan stel je vast dat de risicogebieden heel sterk verkleind zijn en dat we daar dus goede vooruitgang geboekt hebben.

Juni

Midden juni was er opnieuw overleg met het kabinet van minister Schauvliege. Twee zaken stonden op de agenda: de commentaren van de EU-Commissie op het gewijzigde Vlaamse voorstel en een voorstel van de Vlaamse

overheid over het nitraatresidu. De Commissie erkende dat de Vlaamse overheid haar voorstellen voor de bemestingsnormen van stikstof en fosfaat goed onderbouwd had. Ze ging die nu voorleggen aan een extern bureau. Intussen ging de Boerenbond het nitraatresiduvorstel heel nauwkeurig ontleden, omdat we precies wilden weten wat de impact kan zijn op onze land- en tuinbouwbedrijven.

Juli

Op 1 juli werden de leden van alle vakgroepen uitgenodigd om verder het standpunt van de Boerenbond te bepalen. Op het vlak van fosfaatbemesting leek een akkoord tussen de landbouworganisaties en de Vlaamse overheid in zicht. Wat de stikstofbemesting betreft, bleef de Boerenbond beklemtonen dat men rekening moest houden met de verschillende grondsoorten en met de maximale opbrengsten die we willen oogsten. Voor de bepaling van de reststikstof vroeg de Boerenbond inspraak in het staalname- en controleplan.

Augustus

Eind augustus bezorgde het kabinet van minister Schauvliege aan de landbouworganisaties een nieuw, aangepast voorstel voor het Mestactieplan. Het document was het resultaat van het overleg dat opgestart werd na de gemiste start van begin dit jaar. Het stelde ons echter nog steeds teleur, want het hield nog onvoldoende rekening met de suggesties van de landbouworganisaties. Voorzitter Vanthemsche was duidelijk: "Wij nemen onze verantwoordelijkheid, maar vragen ook dat men respect opbrengt voor de inspanningen die onze boeren leveren en dat men oog heeft voor de leefbaarheid van onze landbouwbedrijven. (...) Het is hoog tijd dat onze politieke verantwoordelijken hun nek uitsteken. Ik roep minister van Leefmilieu Schauvliege en minister voor Landbouw Kris Peeters op om gezamenlijk hun schouders onder dit dossier te zetten."

September

Op de eerste zaterdag van september vergaderden alle vakgroepen gemeenschappelijk in Leuven. De sectoren luisterden naar elkaar en slaagden erin om tot één standpunt te komen, in het algemeen belang van onze land- en tuinbouw en met aandacht voor de specifieke sectorbelangen.

In de week van 6 september liepen de laatste onderhandelingen met minister Schauvliege, de landbouworganisaties en de Mestbank. De Boerenbond drong aan op dit ultieme overleg, omdat bijsturing meer dan nodig was. Dankzij het optreden van de ministers Schauvliege en Peeters werd het Vlaamse dossier bijgeschaafd. Wat nu naar Europa gestuurd werd, was een moeilijk maar verdedigbaar dossier. In het overleg verdedigde de Boerenbond de belangen van alle sectoren. Een fundamenteel probleem is dat de bemestingsnormen vastgelegd zijn vanuit de behoefte voor gemiddelde opbrengsten, maar onze land- en tuinbouwers kunnen enkel hun brood verdienen met topopbrengsten. Daarom bleef de Boerenbond vragen dat wie meer produceert dan het gemiddelde ook navenant kan bemesten.

Oktober

Begin oktober werd de Boerenbond naar het kabinet van milieuminister Joke Schauvliege geroepen om een stand van zaken te vernemen van het Mestactieplanoverleg tussen de Vlaamse overheid en de EU-Commissie. We hoorden een gemengd verhaal. Er werd vooruitgang geboekt op sommige principes. Het berekeningssysteem dat de Vlaamse overheid hanteert, werd aanvaard en ook het principe van de keuzevrijheid tussen totale en werkzame stikstof en de voorgestelde systematiek voor nitraatresidu leken verworven. De bemestingsnormen voor nitraat en fosfaat, en het feit dat de Commissie van mening was dat de doelstelling van de Nitraatrichtlijn sneller gehaald moest worden, bleven discussiepunten. Voorzitter Vanthemsche vroeg aan minister Schauvliege om in de politieke discussie het evenwicht tussen economie en ecologie te herstellen, en om voet bij stuk te houden.

Op 22 oktober riep minister Joke Schauvliege de Boerenbond opnieuw naar haar kabinet, om te vernemen welke antwoorden de Vlaamse overheid had geformuleerd na de discussies met de EU-Commissie over de voorstellen voor een vierde Mestactieplan. De Boerenbond stelde dat we geen akkoord konden geven voor zaken die verder gingen dan wat Vlaanderen begin september op tafel had gelegd. Op vraag van het Hoofdbestuur en de Bondsraad stuurde onze voorzitter op 25 oktober een brief naar minister Schauvliege, waarin beide bestuursorganen van de Boerenbond hun ongenoegen onderstreepten over de voorgestelde bijkomende aanpassingen die Vlaanderen wil doorvoeren in het nieuwe Mestactieplan.

November-december

Het overleg tussen de Vlaamse overheid en de Europese Commissie over het Mestactieplan 2011-2014 bleef bijzonder moeizaam verlopen. De Commissie was er blijkbaar niet van overtuigd dat het Vlaamse voorstel zou leiden tot een verdere verbetering van de waterkwaliteit. In december kreeg de Boerenbond steeds meer bezorgde, angstige vragen van de leden over het nieuwe Mestactieplan. Jammer genoeg kunnen we vandaag nog steeds geen definitieve antwoorden geven. De onderhandelingen tussen de Vlaamse overheid en de Commissie lopen nog altijd.

Op 13 december was er nog een onderhoud met de verantwoordelijken van de EU-Commissie. De Boerenbond had zich goed voorbereid. We toon-

den aan dat de nitraatresidu-analyses enorme variaties vertonen en dat daarmee rekening gehouden moet worden bij de beoordeling van de dossiers. De landbouworganisaties zijn bereid om constructief mee te denken en te werken, op voorwaarde dat het nieuwe Mestactieplan gebaseerd is op haalbare normen – voor de waterkwaliteit én de opbrengsten.

2011

Europa zal in 2011 beslissen over het Mestactieplan 2011-2014. Dit moet dan omgezet worden in Vlaamse wetgeving. Pas dan kunnen landbouwers derogatie aanvragen. De volgende weken zullen zeker nog leiden tot spanningen tussen Europa en Vlaanderen en tussen de landbouwsector en de overheden. De Boerenbond zal dit alles met argusogen volgen.

3 Politiek

Al in april nam onze voorzitter binnen de 'Groep van Tien' het initiatief om aan de politici te vragen hun tegenstellingen te overstijgen en een compromis te sluiten over Brussel-Halle-Vilvoorde: "We mogen ons land niet in de politieke chaos storten op een moment dat het zeer belangrijke sociale en economische uitdagingen moet aanpakken. Ik stel vast dat er partijen zijn die hun nek uitsteken en andere die van op het balkon alles afschieten wat op hen afkomt. Deze laatste dragen een zeer grote verantwoordelijkheid, samen met de scherpslijpers aan beide kanten, die om electorale redenen vooral geen akkoord willen."

Op het Hoofdbestuur van mei ging veel aandacht naar het politieke memorandum voor de komende parlementsverkiezingen. We vroegen bijzondere aandacht voor het sociale statuut van zelfstandigen, de land- en tuinbouw in Europees en mondiaal perspectief en de fiscaliteit. Ook de staatsvorming kwam ter sprake in het memorandum. De Boerenbond als Landelijke Beweging was van mening dat een verdere staatsvorming noodzakelijk is op een aantal domeinen, sommige specifiek voor landbouw (pachtwet, landbouwcrampen, onteigeningscomités), andere meer algemeen (gezondheidszorg, de arbeidsmarkt...). Maar regionalisering mag geen doel op zich zijn, het moet kaderen in het zoeken naar de beste bestuursvorm voor ons land en onze regio.

De verkiezingen van 13 juni leidden tot een aardverschuiving. De N-VA zoog massaal kiezers weg uit andere partijen. Alle traditionele partijen stonden op verlies. Anderzijds stelden we vast dat de kandidaten van de Landelijke Beweging behoorlijk stand hielden, ondanks het verlies van CD&V. Langs beide kanten van de taalgrens gaf de kiezer een duidelijk mandaat aan twee grote winnaars: de N-VA in Vlaanderen en de PS in Wallonië.

Op 25 juni ging voorzitter Vanthemsche op bezoek bij informateur Bart De Wever. De voorzitter besprak de krachtlijnen van ons politieke memorandum en had het over de specifieke landbouwdossiers en de verwachtingen van de landbouw voor de federale regering. Ondertussen nam Marianne Thyssen ontslag als voorzitter van de CD&V. Zij ging terug naar het Europese Parlement, waar ze altijd veel aandacht had voor de landbouwdossiers. Wouter Beke volgde haar op als voorzitter – eerst ad interim.

Op 1 juli nam ons land van Spanje het wisselende voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie over. De Raad van de Europese Unie maakt – in samenspraak met het Europese Parlement – Europese wetgeving, op basis van voorstellen van de Europese Commissie. In die Raad zetelen de ministers van de 27 lidstaten. Staat er landbouw op de agenda, dan zijn dat de landbouwministers.

In september ontvingen de Belgische landbouwministers hun Europese collega's op een informele vergadering van de Landbouwraad. Die gelegenheid namen ze te baat om de landbouwsector van ons eigen land en onze eigen regio in de kijker te plaatsen. Minister-president Kris Peeters, onze landbouwminister, nodigde zijn collega's uit op de Mechelse Veilingen en op de Wolkenhoeve in Geel. Hij nodigde ook de deelnemers aan het ketenoverleg uit, om aan de verzamelde Europese landbouwministers de onlangs afgesloten gedragscode voor te stellen. Daarmee bood Kris Peeters de Boerenbond een belangrijk platform om dit punt op de Europese agenda te plaatsen. ■

De Boerenbond zat rond de tafel met premier Leterme en federaal minister Laruelle.

Syndicale werking Boerenbond

2010

Deel 2

Welke dossiers kwamen/bleven op tafel in 2010?

4 Land- en tuinbouw op zijn best

Gentse Floraliën

In april bezochten weer enkele honderdduizenden de Gentse Floraliën. De sierteeltsector is een kleine wereld. Er zijn iets meer dan 2000 sierteeltbedrijven in Vlaanderen, waarvan 850 boomkwekerijen. Heel wat siertelers kennen elkaar. Het feit dat de helft van de siertelers in Oost-Vlaanderen woont en dat naar schatting 80% van het areaal zich in een straal van 50 km rond Gent bevindt, maakt contact ook eenvoudiger. Veel siertelers zijn lid van het Algemeen Verbond van de Belgische Siertelers en Groenvoorzieners (AVBS), de sectorvakgroep Sierteelt van de Boerenbond.

De Floraliën waren een feest voor onze zintuigen, een overweldigende demonstratie van het kunnen van onze sierteeltsector. Het AVBS verdiende hier een bijzondere vermelding, met een groepsstand waaraan onze Vlaamse siertelers samen gewerkt hadden. Een toonbeeld van hoe 1 plus 1 soms 3 wordt. Meer dan 30 azalea-bedrijven, 20 begoniabedrijven, 40 snijbloemenproducenten en 35 boomkwekers sloegen de handen in mekaar.

Innovatiecampagne

Tijdens de Innovatiedag, op 15 juni, werden de laureaten van de tweejaarlijkse innovatiecampagne bekend gemaakt. Elk bedrijf voert jaarlijks aanpassingen door. Dat kan gaan om product vernieuwing of hoogtechnologische mechanisatie, maar ook om creativiteit – zoals een machine naar eigen hand zetten, een origineel infobord of een kleurrijke fotomuur in de refectoire maken om de betrokkenheid van de medewerkers te vergroten. Wat begint als een oplossing voor het eigen bedrijf, kan na verloop van tijd gangbaar worden voor de hele sector. Innovatie is een veelzijdig begrip, met veel gezichten. Om welke vorm het ook gaat, innovatie is duidelijk de veerkracht van elk bedrijf, de motor van en de hefboom naar de toekomst. Het is focussen op kansen, niet op problemen. Het is zoeken naar nieuwe productieprocessen, nieuwe producten, nieuwe mogelijkheden voor het vermarkten, het klantenbestand uitbreiden of verleggen. Het gaat om denken, herdenken en blijven aanpassen. Het is voortdurend kijken naar morgen. Maar ook de volgende boodschap werd meegegeven op de Innovatiedag: 'Hou je toekomst voor ogen. Focus op je doel. Weet waar je naartoe wilt en werk in die richting. Innoveren doe je niet in het wilde weg. Je hebt een doel voor ogen en daar ga je op af.' De nood aan vernieuwing, creativiteit en innovatie wordt steeds groter. Daarom blijft de Boerenbond investeren in het Innovatiesteunpunt.

Groene Zorg

Het Steunpunt Groene Zorg publiceerde in juni zijn jaarverslag. De meer dan 20.000 zorgdagen op Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven – die staan voor een opvangequivalent van 100 voltijdse dagbestedingen – bekrachtigen de waardevolle maatschappelijke rol die Groene Zorg invult. Zes jaar na de oprichting, kan het Steunpunt een beroep doen op meer dan 500 zorgboerderijen. Volgens een raming van het Steunpunt vonden in 2009 meer dan 1000 personen uit kwetsbare groepen een actieve en zinvolle daginvulling op de zorgboerderij. Er gaat nu extra aandacht naar de rekrutering van zorgboerderijen aan de rand van de steden, want zorgvragers hebben vaak mobiliteitsproblemen. Ook zorgboerderijen met overnachtingsmogelijkheden zouden hier een oplossing kunnen bieden. Groene Zorg beantwoordt een steeds groeiende vraag vanuit de maatschappij. De Vlaamse zorgboerderijen tonen hoe je met een minimum aan middelen zeer waardevolle en zingevende opvang kan organiseren. Plattelandsbeleving krijgt via Groene Zorg een extra dimensie.

15 augustus

Op 15 augustus stond 'Villa Vanthilt' (op televisiezender één) in het teken van de landbouw. De Boerenbond lanceerde er de campagne 'Proef het platteland', waarmee hij de rol die de land- en tuinbouwers spelen in de voedselvoorziening en in het onderhoud van het platteland, onder de aandacht wil brengen. Via de website www.proefhetplatteland.be hield de Boerenbond een petitie rond het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Met dit ludieke en laagdrempelige alternatief op een klassieke handtekeningpetitie, wilde de Boerenbond de burger/consument informeren over het belang van lokale voedselproductie en de rol die de land- en tuinbouwers spelen op het vlak van plattelandsbeheer. Na de uitzending bezochten meer dan duizend kijkers de website.

Tijdens datzelfde weekend konden duizenden mensen uit binnen- en buitenland het begoniatapijt op de Brusselse Grote Markt bewonderen. Het bekende bloementapijt was maar liefst 1800 m² groot en symboliseerde het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie. Het AVBS realiseert zulke tapijten om de waarde van de begonia als zomerse perk- en balkonplant te promoten. Het tapijt kreeg heel wat weerklank in de binnen- maar vooral ook buitenlandse pers. In 2010 werden begoniatapijten gelegd in Senefte, in Leuven, op de wereldtentoonstelling van Shanghai en in de Tsjechische hoofdstad Praag.

Dag van de Landbouw

Op 19 september organiseerden de Boerenbond en de Landelijke Gilden weer de Dag van de Landbouw. Zo'n vijftig bedrijfsleiders gunden de bezoekers graag een blik op hun werk, hun producten en het leven op hun boerderij. Het thema dit jaar was 'Ontdek hoe het echt werkt'.

De 28ste editie bewees dat land- en tuinbouwers het grote publiek aanspreken – door de zeer goede, soms zelfs massale opkomst op elk van de 50 opengestelde bedrijven en door zelf de rondleidingen te verzorgen of tijdens een losse babbel met de enthousiaste bezoekers. Onze Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven lieten zien dat ze openstaan voor de vragen vanuit de maatschappij en de markt en dat ze met veel inzet en creativiteit antwoorden zoeken. Wie kiest om mee te werken aan de Dag van de Landbouw, doet dit meer dan ooit vanuit een overtuiging. Bedankt aan allen die op om het even welke manier hebben bijgedragen aan deze 28ste editie. De Dag van de Landbouw was opnieuw een echt succes, ondanks de concurrentie van de auto-loze zondag in sommige steden.

Bedankt aan allen die hebben bijgedragen aan de Dag van de Landbouw, die opnieuw een echt succes was.

5 Ruimtelijke ordening en instandhoudingsdoelstellingen

Het unieke loket

Op 1 januari trad het unieke gemeentelijke loket voor stedenbouwkundige en milieuv vergunningen in werking. Hierdoor kan een land- of tuinbouwer die een milieu- én een stedenbouwkundige vergunning nodig heeft beide gelijktijdig aanvragen bij het unieke gemeentelijke loket van de gemeente waarin de betrokken percelen gelegen zijn. Zo'n samengevoegde aanvraag is wel enkel van toepassing bij projecten waar alleen de gemeente bevoegd is voor de milieu- en stedenbouwkundige vergunning. Bedrijven met een klasse 1-vergunning, waarvoor de provincie bevoegd is, komen dus niet in aanmerking voor deze regeling. De gelijktijdige aanvraag via het unieke loket is een mogelijkheid en geen verplichting.

Op 16 juli gaf de Vlaamse regering haar goedkeuring aan twee belangrijke uitvoeringsbesluiten bij de Codex Ruimtelijke Ordening. Het ene, nieuwe uitvoeringsbesluit bepaalt welke handelingen en werken meldingsplichtig zijn. Het andere is een sterk gewijzigd en vereenvoudigd uitvoeringsbesluit rond kleine werken die vrijgesteld zijn van stedenbouwkundige vergunning.

Afbakening: 1 ha natuur/bos = 6 ha landbouw

De Bondsraadsvergadering van april vroeg expliciet aandacht voor een betere juridische verankering van de herbevestigde agrarische gebieden. We stelden immers vast dat her en der lokale overheden met nieuwe RUP's deze gebieden gingen aantasten. Daarom vroeg de Boerenbond een bijsturing van de omzendbrief die het statuut van herbevestigde gebieden regelt.

Wat de uitvoering van de planschaderegeling betreft, stelden we vast dat de begroting niet voorzag in middelen. Dit was onaanvaardbaar, zei de Bondsraad, en ze eiste dat de politiek hier haar verantwoordelijkheid nam. De Bondsraad vroeg ook een betere afstemming tussen het afbakeningsproces voor ruimtelijke ordening en het proces van de instandhoudingsdoelstellingen. Die moesten maximaal samenspielen, anders dreigde de landbouw twee keer in te leveren. Tot slot bevestigde de Bondsraad het standpunt dat bij projecten met een grote impact op de landbouw in een vroege fase van het proces steeds een landbouweffectenrapport ingebouwd moest worden.

Begin mei besliste de Vlaamse regering over een plan van aanpak voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur. Daarnaast gaf ze haar goedkeuring aan een nieuwe omzendbrief rond herbevestigde agrarische gebieden en voerde ze het voorstel voor een golfsterren in Bree definitief af. De eisen van de Boerenbond werden grotendeels mee opgenomen, zoals de afstemming met het proces rond opmaak van instandhoudingsdoelstellingen, de gelijktijdige en gelijkwaardige afbakening van de agrarische en de natuurgebieden (voor elke extra hectare natuur/bos moet 6 ha landbouwgebied bevestigd worden) en het principe dat er in een vroege fase van de opmaak van het RUP afspraken moeten worden gemaakt rond het onderzoek naar de impact op de landbouw. De omzendbrief liet gemeentelijke en provinciale bestemmingswijzigingen nog maar beperkt toe en eiste een veel betere motivatie ervan (alternatievenonderzoek, onderzoek naar impact op landbouw ...). Als algemeen principe geldt dat er liefst binnen hetzelfde planningsinitiatief een compensatie moet gebeuren, door nieuw agrarisch gebied af te bakenen. Het is duidelijk dat deze omzendbrief een belangrijke aanvulling is op de afbakeningsnota.

Boerenbondstandpunt: agrarisch gebied vrijwaren voor agrarische activiteiten

Op 10 mei keurde het Hoofdbestuur een nieuw standpunt goed rond toegelaten activiteiten in het agrarische gebied. De Boerenbond stelde dat de regeling een duidelijk kader moet creëren dat ook consequent wordt toegepast, om het delicate evenwicht tussen traditionele en nieuwe economische dragers op het platteland niet verder onder druk te zetten. Allereerst stelde het Hoofdbestuur dat de agrarische functie vooropstaat in de agrarische gebieden en dat nieuwe activiteiten geen aanleiding mogen geven tot beperking van de hoofd-functie – landbouw. Dit lijkt zeer logisch, maar de praktijk wijst uit dat hier vaak het schoentje wringt. De Boerenbond vroeg dan ook dat er wettelijke waarborgen op dit vlak ontwikkeld zouden worden. Het Hoofdbestuur stelde verder dat er in het agrarisch gebied voldoende inplantingsmogelijkheden moeten blijven voor de uitbating van landbouwbedrijven – uitbreiding van bestaande bedrijven zowel als inplanting van nieuwe. Daarnaast drong het Hoofdbestuur aan op een wettelijke definitie van het begrip 'aan landbouw verwant' die gebruikt kan worden bij een toetsing.

Instandhoudingsdoelstellingen

De afbakening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen kan je niet los zien van de instandhoudingsdoelstellingen (IHD). In 2010 werd voor acht gebieden de opmaak van de lokale IHD-rapporten opgestart. Na een bespreking door een wetenschappelijke begeleidingscommissie, werden deze rapporten voorgelegd aan het Bovenlokaal Overleg (Bolov). Dit gebeurde in infovergaderingen met het ANB (Agentschap Natuur en Bos) en de actoren op het terrein. Om dit Bolov voor te bereiden, organiseerde de Boerenbond informatievergaderingen in de betrokken gebieden.

In september evalueerde de Boerenbond het lokaal overlegproces en concludeerde dat een bijsturing van het proces noodzakelijk was. Het Bolov mag zich niet beperken tot een informatiemoment, maar moet ook de nodige ruimte laten voor overleg rond lokale knelpunten en bezorgdheden. Daarnaast moeten er afspraken komen over de realisatie en uitvoering van de IHD's op het terrein. Beide punten vindt de Boerenbond essentieel voor het draagvlak van het IHD-proces binnen de landbouwsector.

Erfgoed

Minister Geert Bourgeois legde in 2010 een eerste ontwerpnota op tafel rond onroerend erfgoed. De voorbije jaren had de Boerenbond al vastgesteld dat allerhande 'informele' claims op het platteland beperkingen (om niet te zeggen stilstand) veroorzaken in de evolutie van landbouwbedrijven. In de nota van de minister stond nu: 'De erfgoedrichtplannen ... impliceren geen rechtsgevolgen voor de burgers, maar creëren wel een zorgbeginsel voor elke overheid.' De Boerenbond wilde in september een duidelijk signaal geven aan de minister en zijn administratie: "De landbouwsector vraagt rechtszekerheid, duidelijkheid en natuurlijk ruimte om te ondernemen. Wij ondernemen in de open ruimte. Onze ervaring is dat vage plannen, die op het eerste gezicht geen beperkingen voor de boer inhouden, uiteindelijk toch uitdraaien op heel wat obstakels en immobilisme voor wie wil ondernemen. Vandaag is onduidelijkheid troef. Zo circuleren er allerhande inventarissen die nooit politiek of maatschappelijk getoetst zijn. Gebouwen en landschappen die binnen een bepaalde termijn niet beschermd worden, zouden automatisch uit die inventarissen verwijderd moeten worden." Daarnaast stelde het Hoofdbestuur dat het nieuwe beleid inzake archeologie geen onevenredige last mag leggen op de toevallige eigenaar van een 'archeologische site'. Ten slotte moeten bedrijfszetels gevrijwaard worden bij het vastleggen van een erfgoedlandschap. Om het standpunt van de Boerenbond te kunnen verduidelijken, volgde er een onderhoud op het kabinet van de minister.

Glastuinbouw

Op initiatief van de minister van landbouw Kris Peeters werd in 2007 een Klankbordgroep Glastuinbouw opgericht. Onder leiding van de kabinetschef kwam deze klankbordgroep op 16 februari opnieuw samen, om enkele hete hangijzers te bespreken.

De ontwikkeling van glastuinbouwbedrijvenzones in Vlaanderen kreeg stilaan concrete vorm. De glastuinbouwsector is een belangrijke economische sector maar de dynamiek ervan werd afgeremd door een gebrek aan nieuwe vestigings- of uitbreidingsmogelijkheden. Een glastuinbouwzone zou dat kunnen veranderen. Een duurzame glastuinbouwzone is een terrein van minstens 30 ha, waarop glastuinbouwbedrijven zich met absolute rechtszekerheid kunnen vestigen en waar – naast deze bedrijven – enkele gemeenschappelijke voorzieningen aanwezig zijn, onder meer voor energievoorzieningen en afvalbeheer. De zone Stokstorm, gelegen langs de Oudenaardsesteenweg, op de grens van Deinze en Kruishoutem, stond al in het voorjaar van 2010 in de steigers, maar het zal wellicht toch nog tot 2012 duren vooraleer de eerste serres er zullen staan.

Ook de glastuinbouwzones in Sint-Katelijne-Waver en in het stedelijk gebied Oostende krijgen stilaan duidelijkere contouren. Voor het glastuinbouwgebied Hoogstraten nam de Vlaamse overheid een initiatief om het dossier weer vlot te trekken. Naast deze al vrij tastbare projecten, staan er enkele nieuwe projecten in de steigers, om ook in andere Vlaamse regio's glastuinders de kans te geven om zich verder te ontwikkelen.

Foto: Hans Mommerency

De agrarische functie staat voorop in agrarische gebieden en nieuwe activiteiten mogen die niet beperken.

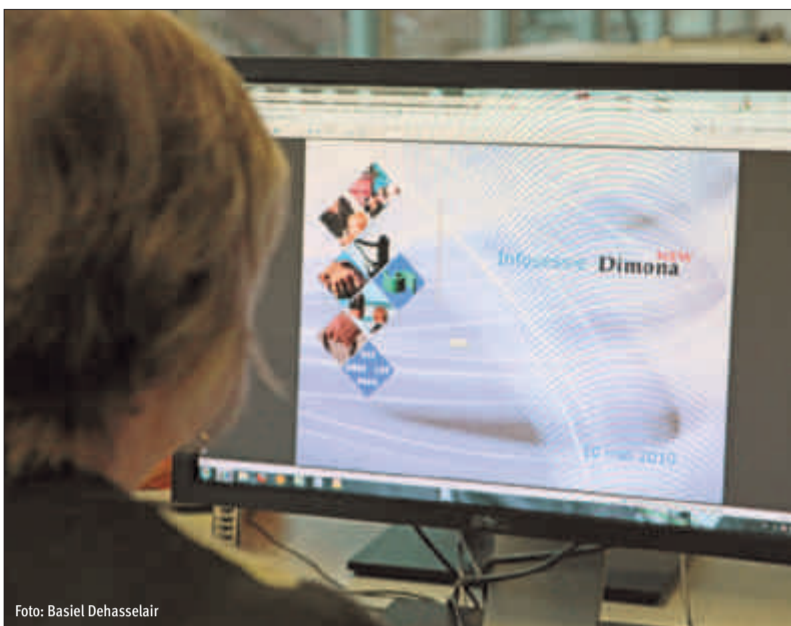

Foto: Basiel Dehasselair

De Boerenbond organiseerde in de zomermaanden opleidingsvergaderingen voor de overgang naar Dimona New.

6 Sociale zaken

Eind januari was de maat vol: de werkgeversorganisaties wilden een sterk signaal geven naar de maatschappij, naar de vakbonden en naar de politiek. Ze lanceerden de actie 'Laat ons ondernemen'. Voor de land- en tuinbouw was de frustratie vooral dat de politiek het compromis niet uitvoerde dat werkgevers en vakbonden bereikten – meer bepaald de afspraken gemaakt in het Paritair Comité van het Landbouw- en Tuinbouwbedrijf, zoals de tewerkstellingspremie in de champignonteelt, de verlenging van de seizoenregeling in de witloofteelt, de vereenvoudigingen rond de plukkaart, de elektronische teller in Dimona en de automatische controle op rijksregisternummers.

In februari had voorzitter Vanthemsche een onderhoud met de kabinetschef van federaal minister van Werk Joëlle Milquet. Er werden enkele engagementen genomen. De bijzondere maatregel voor de champignonteelt (die al in december 2006 afgesproken werd) zou uitgevoerd worden in het kader van de 'de minimis'-regeling en de vereenvoudiging van de plukkaart (die een formulier van de werknemer wordt) zou gerealiseerd worden. Voor beide zaken was een wetswijziging nodig en dat zou nog een aantal maanden in beslag nemen. De nieuwe regeling voor de witloofteelt zou binnenkort gepubliceerd worden.

In april 2007 werd de honderddagenregeling voor gelegheidsarbeid in de witloofsector voor het eerst goedgekeurd. Met deze regeling konden gelegheidsarbeiders honderd dagen werken in de witloofteelt. Omdat het KB afliep op 30 juni, werkte de Boerenbond aan een verlenging. Op 1 juni verdeedden we het witloofdossier bij de sociale partners van het Paritair Comité voor de Tuinbouw. Er werd een akkoord bereikt over een verlenging van de honderddagenregeling tot 30 juni 2011, met een nieuwe evaluatie begin april 2011.

In mei kreeg de Boerenbond heel wat klachten over de werking van Dimona, het computersysteem waarmee onze werkgevers tijdelijke arbeidskrachten moeten aanmelden bij de RSZ. In de praktijk veroorzaakte vooral de overgang naar Dimona New problemen. Daarom voerde de Boerenbond meerdere gesprekken met de RSZ. Er werd afgesproken dat enkele functies snel aangepast en verbeterd zouden worden. Daarnaast organiseerde de Boerenbond in de zomermaanden opleidingsvergaderingen.

7 Barema's 2009 – landbouwinkomen 2010

Lagere barema's voor de inkomsten 2009

Begin juni konden we al een akkoord sluiten met de fiscale administratie rond de barema's voor de klassieke sectoren melk, vlees, akkerbouw en varkens. Voor de meeste van deze sectoren was 2009 een ronduit slecht inkomensjaar. De verlaging van de barema's was voor deze sectoren dan ook een kleine troost.

Globaal kende 2009 lagere prijzen voor de verkochte producten. Granen en melk waren hiervan de sprekendste voorbeelden. Anderzijds was er ook aan de kostenzijde een verlaging van de uitgaven voor voeders, energie en meststoffen. Het barema Akkerbouw daalde overall met een kleine 20%. Deze aanzienlijke daling was vooral een gevolg van de daling van de verkoopprijzen voor de granen en de aardappelen, om maar de voornaamste te noemen. Deze zware daling werd slechts ten dele gecompenseerd door een opbrengststijging in de granen en de suikerbieten en een kostendaling voor meststoffen en stookolie. De herstructureringspremies voor de suikerbieten die telers in 2009 ontvingen, vielen buiten het barema en werden tegen 16,5% belast.

Voor de hectaren Vleesvee noteerden we in 2009 een status-quo. De prijzen waren iets beter, maar de verkochte volumes waren lager. Waarschijnlijk was dat nog een uitloper van de blauwtongperikelen. Aan de kostenzijde noteerden we een beperkt effect van de daling van de voederkosten.

Wat melk betreft, kwamen we voor 2009 uit op een ongeziene baremaling, met afgerond 34%. Dit was een gevolg van een substantiële daling van de melkprijs met meer dan 20%, die slechts in beperkte mate verzacht werd door een daling van de voeder- en bemestingskosten. Aan de coëfficiënt voor de berekening van de hectaren Melk werd dit jaar niets gewijzigd. De Fedistoeslag op de melkprijs werd in de melkprijs vervat en zat dus ook in het barema.

In een slecht varkensjaar 2010 moesten we helaas vaststellen dat enkel de varkenssector een verhoogd barema voor 2009 kende. Dit was een gevolg van de gedaalde voederkosten. Voor de zeughouderij steeg het barema van 88 naar 150 euro per zeug. Voor de vleesvarkenshouderij steeg het barema van 5 euro naar 9,5 euro per vleesvarken.

Tot slot moeten we nog vermelden dat de crisismaatregelen die we kregen onder de vorm van een verlaagde taxatie van de toeslagrechten tegen 12,5% en een vrijstelling van de VLIF-steun, ook voor het inkomensjaar 2009 golden.

De Boerenbond houdt eraan alle land- en tuinbouwers die meewerkten aan de gegevensinzameling voor de barema's en aan de voorbereidende besprekingen binnen de structuren van de organisatie te danken voor de geleverde inspanningen. Alleen dankzij hun inzet is het mogelijk om land- en tuinbouwforfaits tot stand te brengen, die toch een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging voor de sector betekenen.

Globaal kende 2009 lagere prijzen voor de verkochte producten. Granen en melk waren hiervan de sprekendste voorbeelden.

Landbouwinkomen 2010, een jaar van uitersten

Eind september maakte de Boerenbond zijn cijfers in verband met het landbouwinkomen 2010 bekend. Na verrekening van de afschrijvingen, de uitgekeerde subsidies en de productiegebonden belastingen, en rekening houdend met betaalde pachten en met betaalde intresten op het bedrijfskapitaal, zou er in 2010 op de Vlaamse boerderij een inkomen overblijven van slechts 812 miljoen euro. Dit is een toename met 35% tegenover 2009.

Omgerekend in voltijdse arbeidsplaatsen waren er in 2010 op de Vlaamse boerderij nog 40.652 personen tewerkgesteld. Omdat het inkomen dat op de Vlaamse boerderij gerealiseerd wordt opnieuw onder minder rechthebbenden verdeeld hoefde te worden, komen we in 2010 voorlopig uit op een gemiddeld inkomen per voltijds tewerkgestelde arbeidskracht dat 40% hoger uitvalt dan in 2009. Hierdoor wordt het gemiddelde inkomen per arbeidskracht in 2010 geraamd op 19.967 euro. Het gemiddelde brutoloon van de loon- en weddetrekkenden in Vlaanderen, daarentegen, wordt voor 2010 geschat op 39.333 euro. Dit betekent dat in 2010 het inkomen per volledig tewerkgestelde arbeidskracht in de land- en tuinbouwsector 49% lager ligt dan het inkomen van de loon- en weddetrekkenden in Vlaanderen. Onrustwekkend is het gegeven dat de productiekosten trendmatig stijgen.

2010 was een jaar van zeer grote uitersten, op het vlak van geproduceerde hoeveelheden zowel als prijsontwikkelingen. De sector werd geconfronteerd met bijzondere weersomstandigheden. De voorjaarsuitzaai verliep onder gunstige omstandigheden, maar daarop volgde een periode van droogte en koude, waardoor de groei van onder meer aardappelen, bieten en maïs en gras zeer traag op gang kwam. In juli veroorzaakten de droogte en de hittegolf weer een groeistilstand bij de gewassen, maar de regen van augustus stimuleerde duidelijk opnieuw de groei van veel gewassen, waaronder gras en maïs. We stelden vast dat de geleidelijke, algemene, economische heropleving in sommige exportgerichte sectoren van de land- en tuinbouw resulteerde in betere prijzen. Uitzonderingen hierop zijn de varkenssector en de eiersector. Door de bijzondere weersomstandigheden kon een aanzienlijk aantal (aardappel)percelen niet geoogst worden. Het is duidelijk dat de prijsstijgingen op de markt aan deze bedrijven voorbijgaan.

Syndicale werking Boerenbond

2010

Deel 3

Welke dossiers kwamen/bleven op tafel in 2010?

8 Hernieuwing milieuvergunning

Verlenging van de hernieuwing

Het huidige milieuvergunningendecreet dateert van 1 september 1991. Toen dit decreet in werking trad, werd bepaald dat alle bestaande vergunningen (onder meer de exploitatie- of ARAB-vergunningen) hoogstens nog twintig jaar geldig bleven – dus uiterlijk tot 1 september 2011. Meer dan tienduizend bedrijven – waaronder nogal wat landbouwbedrijven – zijn in dit geval. In 2006 werd het daarom mogelijk gemaakt om deze vergunningen vervroegd te hernieuwen, maar heel wat bedrijven hadden in 2010 nog steeds geen hernieuwing aangevraagd. Al deze dossiers zouden dus op korte termijn behandeld moeten worden.

In januari besprak de Boerenbond de situatie op het Hoofdbestuur. Het standpunt luidde dat alle landbouwers gelijk moeten zijn voor de wet. Als er een verlenging komt van de looptijd van vergunningen, dan moest dat ook gelden voor degenen die de moeite deden om hun vergunning al te vernieuwen. In maart kreeg de Boerenbond heel wat reacties op het voorstel van minister Schauvliege om de looptijd van sommige milieuvergunningen te verlengen met tien jaar. Toekomstgerichte landbouwers, die hun vergunning al vernieuwden, zagen dit als een vrijbrief voor bedrijven die 'met niets in orde zijn' en voelden dit aan als een zware miskenning van hun inspanningen. De voorstellen die de minister deed, hadden te maken met de vrees van de administratie dat ze de werklust veroorzaakt door de vergunningenpiek niet zou aankunnen. De Boerenbond had daar drie jaar tevoren al voor gewaarschuwd en voorgesteld om degenen te belonen die vroegtijdig een aanvraag tot vernieuwing indienden, door de looptijd van de nieuwe vergunning pas te rekenen vanaf 2011. Men was toen echter niet ingegaan op die suggestie.

Na maanden van discussie was in mei eindelijk de kogel door de kerk. De Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement keurde de verlenging van de looptijd van heel wat milieuvergunningen goed. Begin juni keurde het Vlaams Parlement het voorstel van de Commissie goed. De einddatum van sommige milieuvergunningen werd verlengd van 1 september 2011 tot uiterlijk 1 september 2016. Cruciaal hierbij is de datum waarop de oorspronkelijke basisvergunning werd verleend: vóór of na 1 september 1991. Enkel bedrijven waarvan de milieu- of exploitatievergunning werd toegekend vóór 1 september 1991 komen in aanmerking voor deze verlenging. Deze vergunningen werden toegekend onder het ARAB-regime, meestal voor dertig jaar. Nadien werden ze door de Vlaremreglementering beperkt tot 1 september 2011. In de nieuwe regelgeving zullen deze vergunningen geldig blijven tot uiterlijk 1 september 2016 – wat neerkomt op een verlenging met vijf jaar – tenzij de vergunning een expliciete vervaldag vóór 1 september 2016 vermeldt. ARAB-vergunningen met een vergunningstermijn die na 1 september 2016 verstrijkt, vervallen in het nieuwe voorstel uiterlijk op 1 september 2016.

De verlenging geldt niet voor bedrijven die hun vergunningsaanvraag indienden vóór 1 september 1991, maar waaraan de vergunning pas verleend werd na 1 september 1991. Deze vergunningen vervallen op de datum vermeld in de vergunning. De termijn van deze vergunningen is beperkt tot twintig jaar.

Controle stookolietanks

In april maakte de Boerenbond met Vinçotte opnieuw voordelige afspraken over de prijs van een stookolietankkeuring. Bij de hernieuwing van een milieuvergunning moet je aan de vergunningverlenende overheid kunnen aantonen dat je voldeed aan de voorwaarden in de oorspronkelijke vergunning. Daar hoort onder meer bij dat je opslagtanks voor brandstoffen volgens de geldende wetgeving moet laten keuren. Aan de hand van een geldig keuringsattest voor alle tanks die in de milieuvergunning staan, kan je aantonen dat je aan deze eis voldoet.

Geurhinder

Op het Hoofdbestuur van november kwam het dossier van geurhinder aan bod. De voorbije periode werden er bij aanvragen van vergunningen voor uitbreiding van bedrijven geregeld problemen gesignaleerd in verband met de geurproblematiek. We stelden vast dat de milieuadministratie heel wat dossiers negatief adviseert en dat de vergunning verlenende overheden voor bestaande stallen soms maatregelen opleggen die onuitvoerbaar zijn. Het Hoofdbestuur benadrukte dat de uitbouw van landbouwbedrijven, inclusief veeteeltbedrijven, eigen is aan de bestemming van het agrarisch gebied. Maar ook in niet-agrarisch gebied moet de ontwikkeling van bestaande bedrijven mogelijk blijven. Maatregelen tegen geurhinder moet men baseren op de best beschikbare technieken (BBT's). BBT-onderzoek brengt immers de milieuresultaten én de kostprijs van de verschillende technieken in rekening. Hierbij moet men wel een onderscheid maken tussen nieuwe en bestaande stallen.

Het Hoofdbestuur verzette zich ertegen dat luchtwassers standaard opgelegd worden in nieuwbouwstallen. Rekening houdend met de kostprijs van de installatie van een luchtwasser, stelt zich immers de vraag of dit de best beschikbare techniek is voor elke stal. Ook eiste het Hoofdbestuur voldoende rechtszekerheid. Vergunningen moeten voor een voldoende lange periode geldig zijn. Zo wordt rekening gehouden met de lange investeringstermijnen die de sector kenmerken.

Vlarem

Elke inrichting die in Vlaanderen potentieel hinderlijk of risicovol is, is ingedeeld in het 'Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning', kortweg Vlarem. Landbouwbedrijven staan op de lijst van potentieel hinderlijke inrichtingen. Het kabinet van minister Schauvliege maakte in december een inventaris van de Vlaremknelpunten. Het Hoofdbestuur stelde een lijst op van problemen die zich voordoen in de landbouwbedrijfsvoering. Deze lijst werd overgemaakt aan het kabinet Leefmilieu.

Bij aanvragen van vergunningen voor uitbreiding van bedrijven worden geregeld problemen gesignaleerd in verband met geurhinder.

9 Landbouwprijzen en ketenoverleg

In januari steunden alle standhouders op Agro Expo Vlaanderen, op enkele uitzonderingen na, de actie van de Boerenbond voor een eerlijk boereninkomen. De toestand in de landbouw was nijpend. Hoge kosten en lage prijzen drukten al te lang op onze land- en tuinbouwbedrijven. De sterke verlaging van contractprijzen voor de diepvriesindustrie was meer dan de spreekwoordelijke druppel die de emmer deed overlopen. Met de slogan 'Ons bedrijf steunt een eerlijk boereninkomen' toonden de standhouders zich solidair met de sector. Ook zij voelden de landbouwcrisis aan den lijve.

Na de voedselprijzenacties in 2008 – waarbij de Boerenbond stelde dat er iets niet klopte met de relatie tussen landbouw- en voedselprijzen – werd in 2009 gestart met een prijzenobservatorium. In maart van dit jaar werden de eerste resultaten bekendgemaakt. Het observatorium ging ook na hoe de prijzen gevormd werden en de winstmarges verdeeld over de keten. Uit die waarnemingen bleek wat we al wisten, dat boeren te vaak moeten verkopen onder hun kostprijs. Zij kunnen hun kosten niet zomaar doorrekenen. De roep naar een prijzenobservatorium en het buikgevoel dat er wel eens onregelmatigheden aan het licht zouden kunnen komen, zetten de federale én de Vlaamse regering aan om de prijsvorming van land- en tuinbouwproducten nader te bestuderen. Dat was ook de aanleiding om op federaal vlak overleg tussen de schakels van de voedingsketen op te starten.

Drie jaar geleden begon de Boerenbond regelmatig te overleggen met Fedis, de federatie van de distributiebedrijven. We hadden ook bilateraal overleg met de voedingsindustrie, met de veevoederindustrie en met Unizo. Vorig jaar, in volle landbouwcrisis, nam de Boerenbond het initiatief om alle schakels van de keten bijeen te brengen rond de problematiek van de prijsvorming en de spanningen in de agrovoedingsketen. Van bij het begin stelde de Boerenbond drie doelstellingen voorop: een gedragscode van goede handelspraktijken, een meerprijs voor bovenwettelijke kwaliteit en een streven naar overkoepelende akkoorden. In mei van dit jaar boekten we een eerste resultaat, door het onderhandelen van een meerprijs voor Meritusrundvlees, dus voor bovenwettelijke kwaliteit.

Op 20 mei ondertekenden alle schakels van de keten (veevoeders, Agrofront, voedingsindustrie, middenstandorganisaties, distributie) een gedragscode voor faire relaties tussen aanbieders en kopers in de agrovoedingsketen. Deze code bevatte enkele principiële afspraken die voor de landbouw heel belangrijk zijn. Er werd erkend dat goede handelsrelaties steunen op de economische duurzaamheid van elke schakel in de keten. Er is een engagement voor de promotie van lokale producten. Betalingstermijnen moeten nageleefd worden en wijzigingen van contractvoorwaarden worden niet eenzijdig opgelegd. Al deze zaken maken de zwakke positie van de landbouw in de keten sterker. Bedrijven konden vrijwillig aansluiten bij de code, maar alle beroepsorganisaties ondersteunden actief het initiatief. Wat begon als een informeel overleg was uitgegroeid tot een volwaardig overkoepelend comité voor overleg in de voedingsketen, waar we verder de code opvolgen en meningsverschillen bespreken. De nieuwe code zal niet alle problemen oplossen, maar is wel een basis om te komen tot 'faire' handelspraktijken, waarvan tenslotte iedereen beter wordt.

De code was een nationaal initiatief, maar ook Europese harmonisatie werd nagestreefd. Op 20 september nam voorzitter Vanthemsche, op uitnodiging van Kris Peeters, deel aan de informele Raad van de ministers van Landbouw van de 27 EU-lidstaten. De minister vroeg aan de Boerenbond om aan de verzamelde ministers een toelichting te geven over het ketenoverleg en de gedragscode die we tussen de verschillende schakels van de voedselketen hadden afgesloten. De ministers waren heel geïnteresseerd in ons initiatief. We hebben uitdrukkelijk gevraagd om zo'n aanpak op Europees niveau te bekijken, enkel zo kan men een gelijk speelveld blijven garanderen.

Foto: Jacques Van Outryve

Het ketenoverleg leidde tot de ondertekening van een gedragscode die de spanningen tussen de schakels moet verzachten.

Foto: Boerenbond

Vooraf landbouwers die tunnels gebruikten, werden getroffen tijdens de doortocht van de storm Xynthia.

10 Het weer

Januari

In januari dreigde er een tekort aan strooizout bij de gemeenten en steden, dus moest het beschikbare strooizout zo efficiënt mogelijk aangewend worden. Bij sneeuwval moesten de werklui de sneeuw bijvoorbeeld eerst maximaal ruimen, zodat ze met minder zout hetzelfde effect konden bereiken. Daarom werd voorgesteld om materiaal van aannemers en landbouwers in te zetten om de wegen sneeuwvrij te maken. De Boerenbond deed een oproep bij zijn leden om hieraan deel te nemen. De ervaring die we hierrond al opdeden bij agro|aanneming kwam hier goed van pas. In meerdere gemeenten hielden de landbouwers de belangrijkste wegen sneeuw- en ijsvrij. Landbouwers aangesloten bij agro|aanneming hielden zelfs de luchthaven van Zaventem sneeuwvrij.

Na de zware aardbeving die Haïti trof op 12 januari, probeerden de Verenigde Naties de voedselhulp in het land in goede banen te leiden, maar ook de landbouw moest er de nodige aandacht krijgen bij de wederopbouw. Om voedseltekorten te voorkomen, moesten de Haïtiaanse boeren hun productie zo snel mogelijk kunnen hervatten. De aardbeving beschadigde bijvoorbeeld irrigatiesystemen en opslagplaatsen, dus was er nood aan zaaigoed, meststoffen en werktuigen. Er was niet veel tijd, want in maart moesten de boeren kunnen planten en zaaien. De Boerenbond vroeg zijn leden om hun hart te laten spreken en solidair te zijn met de zwaar getroffen Haïtiaanse bevolking.

Februari

Op 28 februari werd ons land geteisterd door een hevige storm. De doortocht van de storm Xynthia trof vooral het centrum en het oosten van het land. Gelukkig was de stormwind in België minder verwoestend dan in Frankrijk en Duitsland, maar toch moesten ook wij heel wat materiële schade betreuren. Vooral landbouwers die tunnels gebruikten, werden getroffen. Doordat de aardbeienplanten nu in de openlucht kwamen te staan, verdween het vroegere effect van de tunnels. In sommige gevallen is schade aan serres verzekeraar. We leerden dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen plastic serres met zadeldak, boogdak en tunneltypes die zorgen voor permanente overkapping enerzijds en niet-permanente overkapping zoals wandelkappen anderzijds.

Juli

In juli werd de droogte van de velden op heel wat plaatsen duidelijk zichtbaar, maar het beeld was heterogeen. Zo waren er lokale onweders, terwijl andere plekken geen druppel water zagen. De grasgroei was op heel wat plaatsen stilgevallen en geregeld zagen we zelfs afgestorven graszoden. Her en der moesten veehouders de reserves voor de winterperiode al aanspreken. Voor sommige gewassen konden we toen al spreken van aanzienlijke opbrengstdalingen. Zeker was dat de opbrengst van vroege aardappelen tot 50% lager lag dan in 2009. Van sommige industriegroenten liep de kwaliteit snel terug. Ook de veehouderij leed onder de hoge temperaturen. Op enkele bedrijven vielen de ventilatoren uit, met catastrofale gevolgen. Aan minister-president en minister van Landbouw Kris Peeters vroeg de Boerenbond dat onze veehouders in deze heel moeilijke omstandigheden de toestemming kregen om de percelen onder beheersovereenkomst Gras-klover toch te begrazen. Aan minister voor Leefmilieu Joke Schauvliege vroegen we of ze toestemming kon geven om op derogatiepercelen gras in te zaaien, omdat de inzaai in het voorjaar in heel wat gebieden volledig mislukt was.

Augustus

In augustus begon het te regenen, waardoor de oogst stilviel. In sommige streken was tot zeventig procent van het graan nog niet geoogst en heel wat stro lag nat op het veld. Voorzitter Piet Vanthemsche schreef een brief aan minister Joke Schauvliege, met de vraag om de uitrijstop minstens tot 11 september te verdagen. Ze toonde begrip voor de overmachtsituatie bij de oogst en ging in op onze vraag.

De moeilijke klimatologische omstandigheden wereldwijd verstoorden de oogsten aanzienlijk. De onzekerheid over de opbrengsten leidde tot speculatie op grondstoffenbeurzen en tot een scherpe stijging van de grondstoffenprijzen. Voor de graanboeren een goede zaak, zou je kunnen zeggen. We mogen wel niet uit het oog verliezen dat de speculanten zowel de boer als de consument armer maken, want zij zijn verantwoordelijk voor de pieken én de dalen in de prijsevolutie. De Boerenbond pleitte dan ook voor voldoende hoge, stabiele grondstoffenprijzen.

Oktober

Een hevig onweer op 23 oktober en veel neerslag de daaropvolgende dagen troffen een deel van de kustgemeenten. Op de Bondsraad van 25 oktober bespraken we de toestand op het veld. De situatie verschilde erg van streek tot streek, maar door aanhoudende en overvloedige regenval was de toestand op sommige plaatsen ernstig en dreigde een deel van de oogst verloren te gaan. Heel wat hectares aardappelen konden niet meer gerooid worden. De percelen waren verzopen, de aardappelen rotten in de grond en er werd nog regen voorspeld. Niet enkel de aardappelen hadden het moeilijk, ook heel wat maïs stond nog op het veld.

November

Alsof het nog niet genoeg was, kende ons land op 13 en 14 november een zware regenval en overstromingen. Onmiddellijk trad de Boerenbond in actie. In een brief aan alle burgemeesters wezen we op het belang van de efficiënte werking van de schadecommissies, want een correcte eerste vaststelling vormt de hoeksteen van een degelijk dossier. Op het ledengedeelte van onze website gaven we informatie voor leden die met specifieke problemen geconfronteerd werden. Tot slot hebben we onmiddellijk aan eerste minister Yves Leterme de vraag gericht dat hij rekening zou houden met de schade in de land- en tuinbouw bij de erkenning van de extreme neerslag als algemene ramp. Ook minister-president Kris Peeters deed zijn duit in het zakje. Hij stelde heel snel de ambtenaren van het Agentschap voor Landbouw en Visserij ter beschikking van de schadecommissies en ondersteunde onze vraag naar de erkenning als algemene ramp. Eind november al erkende de federale regering deze regen als algemene ramp, omdat de totale schade hoger opliep dan 50 miljoen euro.

December

Het *Belgisch Staatsblad* van 8 december bevatte de lijst van alle gemeenten waar de overstromingen van half november (tussen 11 en 17 november) als natuurramp erkend werden. Twee derde van die 315 gemeenten lag op Vlaams grondgebied (voornamelijk in Antwerpen en Oost-Vlaanderen); in Wallonië betrof het vooral Henegouwen.

Door de wateroverlast was de erosieproblematiek weer zeer actueel. Uit het milieुरapport dat de VMM begin december publiceerde, bleek dat de erosiegevoeligheid van 2000 tot 2009 met 5% toenam, doordat steeds meer erosiegevoelige gewassen geteeld werden. Anderzijds steeg het aantal beheersovereenkomsten Erosie. Zo werd in 2010 op bijna 3000 ha niet-kerende bodembewerking toegepast en lagen er meer dan 500 ha erosiestroken.

11 Wildschade

Houtduiven

Op 27 en 28 februari gingen de jagers weer massaal het veld in om houtduiven te bejagen. Al voor de derde keer beantwoordden de jagers de vraag van de landbouwsector en zetten hun beste 'geweertje' voor om preventief de houtduivenpopulatie in te perken. Heel wat wildbeheerseenheden (WBE's) en individuele jagers beschermen onze gewassen. Met dit duivenweekend wilden we de schade tijdens het teeltseizoen zo veel mogelijk voorkomen. Een goede verstandhouding tussen jager en landbouwer is dan ook van groot belang en het duivenweekend bood een uitstekende kans voor contact. Over heel Vlaanderen organiseerden de landbouwers kleine bijeenkomsten met de jagers ter gelegenheid van het duivenweekend.

Vlaanderen wordt steeds meer een paradijs voor de houtduiven. Het aantal broedende vogels neemt jaarlijks toe en daardoor ook de schade aan onze gewassen – ook al worden er steeds meer houtduiven afgeschoten. Volgens de statistieken van het INBO werden er in 2007 ongeveer 600.000 houtduiven geschoten; in het begin van de twintigste eeuw waren er dat nauwelijks 200.000.

Everzwijnen

Vanuit het Eiffelgebied is er een natuurlijke migratie van everzwijnen. De dieren gedijen goed in de Voerense natuurgebieden; maar de jacht wordt daar normaal niet toegelaten. Daar komt nog bij dat everzwijnen door de achterhaalde jachtwetgeving moeilijk te bejagen zijn en dat ze geen natuurlijke vijanden hebben. De everpopulatie is dus sterk toegenomen en de dieren richten steeds meer schade aan. De Voerense bedrijfsgilde registreerde de schade aan de gewassen: meer dan dertig lokale landbouwers vulden een inventaris in en brachten de schade in kaart.

Op 2 april organiseerde het ANB tot ieders tevredenheid een klopjacht in en rond het natuurgebied Roodbos-Veursbos in de Voerstreek. Liefst 46 landbouwers namen aan de actie deel en jaagden de dieren uit de bossen. Uiteindelijk werden slechts 7 everzwijnen neergeschoten. Het werd snel duidelijk dat de jagers niet voluit gingen in de klopjacht. Dit is voor ons onaanvaardbaar. De jagers – waarmee we goed willen blijven samenwerken – moeten beseffen dat de landbouwers de toenemende schade beu zijn.

Wildschadevergoeding

Het Schadebesluit trad in werking op 1 september 2009. Na acht maanden werking vonden de Vlaamse volksvertegenwoordigers het tijd om een stand van zaken te horen van minister Joke Schauvliege. Ze moest toegeven dat 41 van de 101 ingediende dossiers onontvankelijk verklaard werden.

Voor de voorzienige tijdsperiode tussen schademoment, schadewaarneming en het indienen van het schadedossier bij het ANB is zeer kort. Na het waarnemen heeft een teler maar vijf werkdagen de tijd om zijn dossier volledig in te vullen en door te sturen. Hij moet de schade bovendien waarnemen maximaal veertien dagen nadat ze veroorzaakt werd. In de winterperiode – wanneer de gewassen geen teelthandelingen vergen – is dit een heel korte termijn. Uit de binnengekomen dossiers bleek dat het in Oost- en West-Vlaanderen meestal ging over schade door ganzen; in Limburg werd vooral schade door de das vastgesteld.

In oktober vond er een hoorzitting plaats in het Vlaams Parlement. Ook de Boerenbond werd er gehoord. Op het vlak van wildschade wees de Boeren-

Doordat de evers geen natuurlijke vijanden hebben, neemt de everpopulatie sterk toe en de dieren richten steeds meer schade aan.

bond erop dat de huidige regeling van art. 25 van het Jachtdecreet verfijnd moet worden, want de vereiste dat de boer steeds bestrijding aangevraagd moet hebben om een vergoeding te kunnen krijgen, geeft problemen wanneer hij de jager op zijn percelen niet kent. De Boerenbond benadrukte ook dat de termijnen om schadevaststelling en -aangifte te doen te kort zijn en realistischer moeten worden, want nu worden te veel gevallen om die reden onontvankelijk verklaard.

Op het vlak van bejaging kunnen we de vragen van de Boerenbond als volgt samenvatten: de gewone jacht op houtduiven verlengen tot 15 maart en op grauwe ganzen tot 31 januari, bijzondere bejaging op houtduiven en konijnen toelaten op alle bladgroenten, alle fruitsoorten en maïs en de zone uitbreiden tot 200 meter rond de betrokken percelen. Verder vragen wij de jacht op everzwijnen te richten op uitroeiing, door jagen toe te laten bij sneeuw, bij nacht, in graan- en zaaddragende gewassen en door voederplaatsen toe te laten binnen schietafstand van de hoogzitten of jachtkansels. Tot slot dringen we erop aan dat wildbeheerseenheden waar nodig vlotter bijzondere bejaging kunnen organiseren over hun hele gebied.

Syndicale werking Boerenbond

2010

Welke dossiers kwamen/bleven op tafel in 2010?

12 Waterdossiers

Net voor Kerstmis in 2009 keurde het Vlaamse Parlement het Programma-decreet goed. Dit decreet, dat de begroting voor 2010 begeleidde, bevatte grondige wijzigingen van de waterwetgeving. Wie op zijn bedrijf oppervlaktewater gebruikt, moet in zijn wateraangifte aangeven hoeveel water hij jaarlijks onttrekt. De heffing op het winnen van grondwater wordt de volgende jaren trapsgewijze verhoogd voor winningen uit afgesloten watervoerende lagen en voor alle grote winningen (>30.000 m³). De verplichting om een debietmeter te plaatsen bij het winnen van grondwater werd ook drastisch uitgebreid. De Boerenbond heeft hierop scherp gereageerd. We stelden dat dergelijke prijsstijgingen en kostenverhogingen niet aangewezen waren, gezien de economische crisis. We wezen ook op de snelle invoering van de verplichte debietmeter op 1 januari 2010. Het parlement had echter geen oren naar deze bemerkingen en keurde de wijzigingen zonder meer goed.

De waterfactuur

In februari kregen heel wat landbouwers meerdere waterfacturen van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) voor de gemeentelijke saneringsvergoeding. Via deze vergoeding betalen ze ervoor dat water uit hun eigen waterwinning (grond- of hemelwater) ingezameld en afgevoerd wordt via de gemeentelijke infrastructuur – dus langs rioleringen en grachten. Zonder enig overleg met de landbouworganisaties en zonder aankondiging verstuurde de VMW een creditnota of factuur voor het verbruik in 2007 en een nieuwe factuur voor het verbruik in 2008. Heel wat land- en tuinbouwers kregen een stortvloed van onbegrijpelijke facturen: foute basisgegevens, facturen, creditnota's ... Een kat vond haar jongen er niet in terug.

Naast deze administratieve janboel, stelde de Boerenbond ook het principe van deze vergoeding voor landbouwers in vraag. Wie geen afvalwater loost in rioleringen of grachten hoeft zo'n gemeentelijke vergoeding toch niet te betalen? Al maanden probeerde de Boerenbond in overleg met het kabinet een oplossing hiervoor uit te werken, maar steeds zonder resultaat.

Eind maart keurde de Vlaamse regering eindelijk een omzendbrief goed over de integrale waterfactuur. Ze kwam tegemoet aan de vraag van de Boerenbond om de gemeentelijke vergoeding niet aan te rekenen aan landbouwbedrijven die geen afvalwater lozen in rioleringen of grachten. Ze kan enkel aangerekend worden indien er effectief afvalwater, afkomstig van het gebruik van water uit een private waterwinning, opgevangen en getransporteerd wordt in de gemeentelijke saneringsinfrastructuur.

Na publicatie van de omzendbrief in het *Belgisch Staatsblad*, was de lijdensweg nog niet ten einde. In overleg met het kabinet moest nog bekeken worden hoe de omzendbrief uitgevoerd kon worden. In afwachting werd het factureren van de landbouwbedrijven die onder de omzendbrief vielen opgeschort.

Als laatste stap in de uitvoering van de omzendbrief kregen heel wat land- en tuinbouwers midden oktober een brief van hun watermaatschappij in de bus. Vóór 30 november moesten ze met een verklaring op erewoord aangeven dat ze geen bedrijfsafvalwater loosden in een gracht of riool.

Debietmeters

Op 1 januari werd de verplichting om een debietmeter te plaatsen bij het winnen van grondwater drastisch uitgebreid. Zo werd de uitzondering voor irrigatie of beregening in de openlucht opgeheven. De Boerenbond reageerde hier sterk op. In juni werden in samenspraak met VMM en het kabinet de volgende afspraken gemaakt. Alle grondwaterwinningen uitgerust met een vaste pomp moeten een debietmeter krijgen. Bij winningen waar grondwater onttrokken wordt met een mobiele pomp, moet de debietmeter niet op de grondwaterputten zelf komen, maar wel op de mobiele pomp.

Een volgende stap was het praktisch uitwerken van deze afspraken. Er werd overeengekomen dat het in sommige gevallen nodig was om een logboek bij te houden, waarin genoteerd werd hoeveel water er uit welke put gepompt werd. We verkregen dat landbouwers vrijgesteld werden van zo'n logboek wanneer ze grondwater oppompen uit één watervoerende laag en wanneer dat opgenomen is in één milieuvergunning.

Op het einde van het jaar was er nog geen oplossing voor de onvergunde putten. De Boerenbond wenst dat hiervoor een werkbare en snelle vergunningsprocedure gevolgd kan worden.

Kaderrichtlijn Water

Midden juli hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas en het bijbehorende maatregelenprogramma. De uitwerking van de plannen kaderde in de uitvoering van de Europese kaderrichtlijn Water, die tegen 2015 een goede toestand van het oppervlaktewater en het grondwater wil bereiken. Hiervoor moeten de lidstaten per stroomgebied stroomgebiedbeheerplannen en maatregelenprogramma's opstellen.

Omdat het duidelijk niet haalbaar was om die goede toestand in Vlaanderen te bereiken tegen 2015, werkte men in het plan een gespreide aanpak uit. Voor 7 oppervlaktewaterlichamen en voor 7 grondwaterlichamen werd een goede toestand in 2015 vooropgesteld. Voor de overige 195 oppervlaktewaterlichamen en 35 grondwaterlichamen werd in de plannen gemotiveerd dat Vlaanderen meer tijd nodig heeft om de maatregelen uit te voeren. Bij de plannen hoort ook een uitgebreid maatregelenprogramma. Er zijn 147 aanvullende maatregelen, waarvan er 127 met een beperkt budget te realiseren zijn. Zes dure maatregelen, waaronder erosiebestrijding, kregen al een budget. De 14 overige maatregelen, waaronder de aanleg van grasbufferstroken langs waterlopen en de ontwikkeling van een actief peilbeheer, zouden een jaarlijks budget van meer dan 236 miljoen euro vereisen. Vermits deze meerkost niet

De Vlaamse regering kwam tegemoet aan de vraag van de Boerenbond om de gemeentelijke vergoeding niet aan te rekenen aan landbouwbedrijven die geen afvalwater lozen in rioleringen of grachten.

haalbaar was voor de Vlaamse overheid, werd voorgesteld om deze dure maatregelen prioritair toe te passen in zogenaamde speerpuntgebieden. Er werden 21 gebieden geselecteerd waar projectmatig gewerkt zou worden aan maatregelen die in dat gebied de toestand van het oppervlakte- of grondwater moeten verbeteren. Op 8 oktober gaf de Vlaamse regering haar definitieve goedkeuring aan het maatregelenprogramma om de toestand van het water in Vlaanderen te verbeteren. De definitieve plannen kan je raadplegen via de website www.ciwvlaanderen.be.

13 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

In het najaar van 2009 werd het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) na 2013 besproken in alle vakgroepen. Half december vond in het verlengde hiervan een intersectorvakgroep plaats. Voorzitters en secretarissen van alle vakgroepen discussieerden over de toekomst van de bedrijfsvoelagerechten, producentenorganisaties en plattelandsonwikkeling. In januari besprak het Hoofdbestuur het resultaat van deze discussie. Het keurde een toetsingskader goed waarmee onze onderhandelaars in overleg konden met andere partners – zoals minister Peeters, zijn kabinet en de administratie Landbouw en Visserij, maar ook andere landbouworganisaties in binnen- en buitenland.

In maart organiseerde de Boerenbond in het Egmontpaleis een studiemiddag over het GLB. Meer dan 200 deelnemers uit het middenveld en uit de politiek kwamen er luisteren naar onze standpunten en naar onze motivering van een krachtig gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Begin mei was er een hoorzitting van de commissie Landbouw van het Vlaams Parlement over het GLB. Dankzij de degelijke voorbereiding in de vakgroepen en in het Hoofdbestuur, kon voorzitter Vanthemsche er een goed onderbouwd Boerenbondstandpunt aanbrengen. Onze landbouw heeft ook na 2013 een sterk landbouwbeleid nodig, met een eerste pijler voor inkomenssteun en een tweede pijler voor investeringen, innovatie, biodiversiteit en plattelandbeleid. Ook het Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO) was aanwezig. Het gaf er commentaar op het gemeenschappelijke standpunt van Boerenbond-VODO. Dat was een primeur voor de commissie.

Begin mei presenteerde het COPA-presidium – dit zijn de voorzitters van alle leden-organisaties – na anderhalf jaar van intensief debat zijn standpunt over de toekomst van het GLB na 2013. In COPA zitten meer dan zestig leden-organisaties aan tafel, uit allerlei regio's, met verschillende belangen van sectoren en bedrijven. COPA benadrukte dat het GLB na 2013 de boeren moet erkennen als ondernemers die hun inkomen zo veel en zo goed mogelijk uit de markt willen halen. Daarom moet het GLB na 2013 werken aan beter functionerende markten, die stabiel en transparanter zijn. De bestaande marktinstrumenten – of wat daar nog van rest – moeten in elk geval behouden worden. Daarnaast moet gedacht worden aan nieuwe instrumenten. COPA drong vooral aan op maatregelen die crisissen helpen voorkomen. De mogelijkheden van verzekeringssystemen – ingevoerd met de health check – moeten geëvalueerd en aantrekkelijker gemaakt worden. COPA is van oordeel dat het GLB na 2013 moet inzetten op het versterken van de positie van de landbouw in de keten. Het sleutelwoord hier is samenwerking.

COPA was er zich van bewust dat een beter functionerende markt haar beperking blijft hebben. De sector produceert niet alleen maar voedsel. Belangrijk is dat we verder kijken dan de vergoeding voor bovenwettelijke groene, blauwe en anderskleurige diensten. De landbouw beheert ruim drie vierde van het Europese grondgebied, dat toeristen, bezoekers en stedelingen aantrekt. Voor deze meerwaarde krijgen we al te zelden een meerprijs. Tot slot is de landbouw een belangrijke bron van tewerkstelling op het platteland.

Dacian Cioloş, de EU-commissaris voor Landbouw, organiseerde op 19 en 20 juli een conferentie rond het publieke debat over het GLB na 2013. De conferentie was het sluitstuk van een publieke enquête via het internet. Voorzitter Piet Vanthemsche maakte deel uit van de COPA-delegatie. Hij zat op het congres tussen vertegenwoordigers van natuurverenigingen, milieuverenigingen, landeigenaars, de voedingsindustrie, fairtrade-organisaties, biotech-bedrijven, dierenwelzijnsorganisaties ... Dat is de realiteit als je de belangen van onze landbouwsector moet verdedigen. De tijd van het grote gelijk is voorbij, we moeten deelnemen aan het maatschappelijke debat, luisteren naar wat anderen over ons te zeggen hebben en de stem van onze sector laten horen. Zo creëren we een echt maatschappelijk draagvlak voor onze sector. De conclusies van de enquête lagen niet zo ver af van de verantwoordelijkheid van het GLB zoals de Boerenbond het ziet: niet opnieuw nationaliseren, voldoende kwaliteitsvol en veilig voedsel produceren, het inkomen voor de landbouwers beschermen, publieke diensten leveren en bijdragen aan milieu- en klimaatinspanningen. Opvallend was dat veel mensen vroegen dat ingevoerd voedsel zou voldoen aan de hoge Europese standaarden. Een belangrijke conclusie van de conferentie was dat er geen revolutie maar een evolutie van het landbouwbeleid nodig is.

Gedurende de zomer sprak de Boerenbond het grote publiek aan. We trokken met de GLB-campagne naar de grote manifestaties van de Landelijke Gilden en op 15 augustus naar het tv-programma 'Villa Vanthilt'. In november telde de fotopetitie – waarvoor mensen poseerden met de GLB button – meer dan tweeduizend foto's.

Gedurende de zomer sprak de Boerenbond het grote publiek aan. We trokken met de GLB-campagne naar de grote manifestaties van de Landelijke Gilden.

Begin oktober kwam een ontwerp van de mededeling van de Commissie over de toekomst van het GLB boven water. Niet alleen de titel – die spreekt over het 'GLB richting 2020' en niet 'GLB na 2013' – maar ook de inhoud getuigde van zin voor evoluties in het GLB op lange termijn. Het had er alle schijn van dat Europa zich zou beperken tot het uitzetten van de grote lijnen, waarbinnen de lidstaten flexibel de nodige veranderingen doorvoeren, rekening houdend met de eigenheid van hun landbouwsector. Over het budget zweeg het ontwerp in alle talen en dat maakte het bijzonder moeilijk om een waardeoordeel te vellen.

Samen met de collega's van de Nederlandse LTO ondertekende Piet Vanthemsche een brief gericht aan de EU-commissarissen Neelie Kroes en Karel De Gucht, en aan EU-president Herman Van Rompuy, om hun aandacht te vragen voor deze discussie. Het toetsingskader dat we binnen de Boerenbond uitgetekend hebben, was de leidraad van dit schrijven.

Op 17 november zou het definitieve commissievoorstel komen. Met een dag vertraging kwam de Europese Commissie met de langverwachte verklaring over het GLB na 2013. De Boerenbond stelde vast dat het ontwerpdocument, dat we in oktober konden inkijken, relatief ongeschonden uit de discussie met de andere commissarissen was gekomen. De Boerenbond stelde zich positief maar kritisch op. De grote lijnen van het document kwamen tegemoet aan onze verwachtingen, maar er waren ook opvallende mankementen. Zo zweeg het in alle talen over strategisch voorraadbeheer én over de GMO 'Groenten en fruit'. Positief was dan weer het mogelijke behoud van gekoppelde steun en de stelling dat steun moet gaan naar actieve land- en tuinbouwers. Ook vond de Boerenbond dat weinig erop wijst dat Europa rekening zal houden met het specifieke van onze Vlaamse land- en tuinbouw. Boeren in Vlaanderen is boeren in verstedelijkt gebied, op relatief kleine bedrijven. Bijna twee derde van de omzet van de Vlaamse land- en tuinbouw wordt gehaald uit niet-grondgebonden sectoren (varkens, pluimvee, sierteelt ...), maar ook zij voldoen aan de hoge duurzaamheidseisen die Europa oplegt. Er moeten nog heel wat modaliteiten ingevuld worden en een definitief oordeel kan pas als alles op tafel ligt. De grote discussie gaat nu ongetwijfeld over de middelen – dus over de begroting. In het voorstel van commissaris Cioloş krijgt de landbouw bijkomende maatschappelijke opdrachten, die niet door de markt vergoed worden. Dat kost geld aan de boeren en er moet dus een adequate vergoeding tegenover staan. Bovendien vragen de 'nieuwe' lidstaten een groter deel van de koek. Dat wordt nog een harde dobber.

In december kwam Dacian Cioloş op bezoek bij de Boerenbond. Hij ging in debat met een uitgebreid Hoofdbestuur, want ook de sectorvakgroepen – die normaal niet rechtstreeks in het Hoofdbestuur zetelen – werden uitgenodigd. Peter Broeckx verwoordde onze algemene appreciatie voor de mededeling van Cioloş over de toekomst van het GLB. Elke sectorvakgroep gaf mogelijke pijnpunten en bezorgdheden aan. De discussie met de landbouwcommissaris was een opsteker. Zijn ideeën liggen dicht bij die van ons en hij beantwoordde de vragen en opmerkingen met een grote kennis van zaken en een grote openheid.

Peter Bruggen, directeur van de Beroepswerking, volgde het hele jaar de syndicale thema's van dichtbij. In vier afleveringen bracht hij de voorbije weken verslag uit over alle belangrijke dossiers die afgelopen jaar op tafel kwamen.